

ARI BİTİ

(BRAULA COECA Nitzsch)

Seyit Hasan ÖZTÜRK
Veteriner Hekim
Arıcılık Araştırma Enstitüsü

Dünyamızın geleceği üzerine yapılan bütün söyleşilerde arıların önemi vurgulanmaktadır. Hatta Einstein bile bu konuya vurgu yapmıştır. Öyleyse arılarımızı tehdit eden düşmanlardan haberdar mıyız?

Teknolojik gelişmeler ve kimyasal kirlenmeler arılarımızı ne kadar tehdit ediyorsa onları etkileyen hastalıklar ve zararlıları da göz ardı edemeyiz. Arılarımızda 30 kadar arı akarı zararlı etki oluşturduğu bilinirken, son zamanlara kadar bu akarların içerisinde zannedilen fakat farklı bir zararlı olduğu ortaya arı biti üzerinde de önemle durmalıyız.

Çoğu arıcı arı bitini görseler bile bunun farklı bir zararlı olduğunu anlayamamakta, genel olarak arılarında varroa olduğundan şikâyet etmektedir. Öyleyse bize düşen görev arı bitini arıcılarımıza tanıtmak olmalıdır.

Bal arılarının gıdalarına ortak olan polen, bal ve arı sütü ile beslenen bir bal arısı zararlıdır. Braula coeca, Insekta (Hexapoda) lardandır; Diptera (çift kanatlılar) sınıfına bağlıdır. Arılarda parazitlenen bu türden başka türü bulunmayan Braulidae familyasına mensuptur. Sokucu olmamalarına rağmen, bitlere benzetilmişlerdir. Bu sebepten dolayı Sinek biti veya Arı biti adı verilmiştir. Evcil arılardan başka, yabani arılarda da görülmüştür. Arıları sokmaz, kanlarını emmez. Yalnız, arıların başlarında, ağız organelleri civarında, vücudun kıllı olan bölgelerinde ve ayakları üzerinde tutu-

nur. Arının imal ettiği bal ve arı sütü ile beslenir. Bu bakımdan parazit değil kommensal (yemek ortağı) demek daha doğru olur. Bu bitler çoğunlukla, ana arıyı tercih ederler ve başlarında bulunarak yemlerinden faydalanırlar. Ana arıdan başka, erkek arılarda, işçi arılarda çok görülmektedir. Bir arının üzerinde 20-30 tane kadar sayılmıştır.

Arı biti; 1.5mm uzunluğunda 1mm genişliğinde, parlak, kahverengimsi-kırmızı renktedir. Erkek bitler dişilere oranla biraz daha küçüktür. Baş büyük ve enlemesine ovaldir. Gözü ve kanatları yoktur.

Arı Biti

Varroa

Arıcılar arı biti ile varroayı birbirini ile karıştırmaktadırlar. Aralarındaki farkları şöyle sıralayabiliriz.

- Arı biti 3 çift bacaklı varroa 4 çift bacaklıdır..
- Arı bitinin üstten bakıldığında ayırt edilebilir bir kafa yapısı vardır. Varroa da ise üstten bakıldığında kafa yapısı ayırt edilemez.
- Arı bitlerinin yalayıcı-emici bir ağız yapısı vardır, kesinlikle kan emmez. Varroa da ise delici emici bir ağız yapısı vardır ve kan emerek beslenir.

Arıcılar arı bitinin zararını pek önemsememektedirler. Ancak, arı bitleri uygun gelişme ortamı buldukları zaman varroa kadar tehlikeli

olabilmektedirler. Bu konuya dikkat etmekte yarar vardır.

Bulaşması:

Arı biti erginleri; yağmacılık ve oğul verme ile kovanlar arasında yapılan ballı-yavruyu çerçeve değişimi ile bulaşık arıların kovanları şaşırması ile ve koloni nakilleri ile yayılmaktadır.

Zararları:

Genç işçi arıların topladıkları gıdayı yedikleri için, yavru arılar beslenemez ve gözler içerisinde ölürlür.

Ana arının yiyeceklerini ortak olduklarından ana arının yeterince beslenememesine sebep olur yeterince beslenemeyen ana arı yumurtlamaya bir süre ara verir.

Besinsiz kalan kovan kısa sürede zayıflar ve sönebilir.

Bal sırları içerisinde tüneller açarak balın akmasına ve ticari değerinin kaybolmasına neden olur. Petek gözleri, henüz arı tarafından balla doldurulmadan önce, Arı biti yumurtalarını kazdığı tünellerde bırakır. Kazılan tüneller küçüktür.

Ancak gözle farkedilirler. Fakat yumurtadan çıkan ve 2 mm. kadar uzun olan larva geliştikçe, bunların çaplarını genişletir.

Mücadele:

Mücadelede mekanik olarak az sayıdaki arı biti arı üzerinden temizlenebilir. Yalnız ana arı bitlenmiş ise ucu bala batırılmış bir tahta çubuğu ana arının etrafında dolaştırarak bitleri ayıklamak ve imha etmek kolaydır. Arı bitleri peteklerde yu-

murtlamış ve petekler bunların yumurta ve larvaları ile bulaşık ise, onları çıkarmak suretiyle zararsız bir hale getirmek ve yeni jenerasyonların gelişmesini önlemek gerekmektedir.

Kimyasal olarak yapılacak mücadelelerde varroaya karşı kullanılan ilaçlar etkili olduklarından bu zararlıya karşıda kullanılabilir.

Arıcılarımızın mücadele yöntemi ve zararları bakımından varroa'ya benzeyen arı bitini tanımaları, ana arının yumurtlama kapasitesini direkt olarak etkileyen bu parazitin önemini ortaya koymaktadır. Arıcılar böylece arılarına etki eden zararlılara doğrudan varroa deyip geçmektense ne olduğunu bilerek bilinçli bir şekilde mücadele yöntemlerini geliştirmelidirler. Arısını ve onu etkileyen zararlıları tanıyan bilinçli üreticiler oluşturmak için küçük ve önemli ayrıntıları öğrenmeli ve çevremize öğretmeliyiz. Arıcı arkadaşlara Varroasız ve arı biti olmayan arılar; iyi geçen bir sezon ve bol kazanç dileriz.

Kaynaklar

Oytun, Ş.H. Ankara Arılarında Görülen Braula Coeca Nitzsch, Arı Biti (Arı Sineği) Boşgelmez,A ve Tutkun, E., 2003. Bal Arısı Zararlıları ve Hastalıkları Teşhis ve Tedavi Yöntemleri Ankara 2003
<http://beespotter.mste.uiuc.edu/topics/ccd/varroa.jpg>
http://www.neilwilmore.co.uk/web_images/bee_images/honeybee_images/varroa.jpg